

ПРОТОКОЛ № 1
засідання координаційної ради з питань сімейної політики, протидії
домашньому насильству при виконавчому комітеті
Сумської міської ради

м. Суми

18 листопада 2021 року

Головує : Мотречко В.В.

Заступник голови: Бутова О.В.

Секретар Галат І.А.

Присутні члени ради:

Бересь Т.І.
Вертель М.Ю.
Гапонова В.Г.
Глоба Е.В.
Єсіна Н.В.
Кіпенко Н.Б.
Нагайцев Д.В.
Назаренко О.В.
Павленко В.І.
Сахно К.С.
Трошечко В.В.

Порядок денний:

1. Про стан домашнього насильства в Сумській міській територіальній громаді, актуальні проблеми при проведенні роботи по протидії цьому негативному явищу.

Доповідачі: голова координаційної ради Мотречко В.В., заступник голови координаційної ради Бутова О.В.

2. Про роботу мобільної групи поліції з реагування на факти вчинення домашнього насильства, стан застосування термінових заборонних приписів та виконання кривдниками заходів, які в них містяться.

Доповідач: інспектор сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Головного управління національної поліції в Сумській області Нагайцев Д.В.

3. Про захист осіб, які опинились у складних життєвих обставинах внаслідок домашнього насильства.

Доповідач: директор Сумського міського центру соціальних служб Вертель М.Ю.

4. Про протидію жорстокому поводженню з дітьми, реагування на випадки насильства над дітьми.

Доповідач: заступник начальника управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Павленко В.І.

5. Про юридичну допомогу постраждалим від домашнього насильства.

Доповідач: директор Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Трошечко В.В.

6. Про запровадження онлайн заходів під час проведення з 25 листопада до 10 грудня 2021 року Всеукраїнської щорічної акції «16 днів проти насильства».

Доповідачі: члени координаційної ради.

1. СЛУХАЛИ:

Голову координаційної ради Мотречко В.В., яка звернула увагу на те, що проблема домашнього насильства на сьогоднішній день залишається дуже актуальною і для Сумської міської територіальної громади.

Про це свідчить те, що в січні-вересні 2021 року від структурних підрозділів Сумського районного управління поліції та управління патрульної поліції було отримано інформацію про 628 випадків вчинення домашнього насильства по відношенню до 464 осіб, із них 613 (97,6%) було скоєно на території міста Суми, решта - у селах, які входять до складу громади (10 – у селі Стецьківка, 3 – Битиця, по 1 – у Вільшанці та Рибцях).

Слід зазначити, що в загальній кількості випадків домашнього насильства 83,6% (389) було скоєно відносно жінок.

Вирішальне значення в боротьбі з цим негативним явищем має скоординованість та взаємодія всіх суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері протидії домашньому насильству, поінформованість мешканців міста про можливість отримання допомоги.

Саме для забезпечення міжвідомчої співпраці в напрямку реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству рішенням виконавчого комітету Сумської міської ради від 12.03.2019 № 114 у місті Суми було створено координаційну раду.

Представники всіх служб, які входять до складу координаційної ради, є суб'єктами взаємодії у цій сфері та мають певні повноваження по захисту постраждалих від домашнього насильства, наданню їм різних видів допомоги відповідно до компетенції.

Заступника голови координаційної ради Бутову О.В., яка проінформувала, що департаментом соціального захисту населення Сумської міської ради здійснюються повноваження з координації та узагальнення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Інформація по всіх випадках домашнього насильства опрацьовуються спеціалістами департаменту.

Спільно з психологами та фахівцями із соціальної роботи Сумського міського центру соціальних служб проводяться комісійні обстеження постраждалих за місцем їх проживання або перебування. Під час обстежень з'ясовуються причини та обставини вчинення насильства, визначаються види допомоги, якої потребують, постраждалі спрямовуються до закладів, що надають таку допомогу.

Під час карантинних обмежень ці питання опрацьовуються з постраждалими в телефонному режимі.

Аналізуючи причини та обставини домашнього насильства спостерігаємо, що у 323 випадках (51,4%) правопорушники перебували у стані алкогольного сп'яніння. В 180 сім'ях (38,8% сімей, де виникали конфлікти через ревності,

вживання алкоголю та неспівпадіння поглядів на вирішення побутових питань) їх було врегульовано.

У 107 сім'ях можливостей остаточного врегулювання конфліктів не визначено, із них: у 64 причиною конфлікту є відсутність власного житла у кривдників та неможливість їх неконфліктного проживання в одному приміщенні з іншими родичами (матір'ю, батьком, сестрою), у 24 сім'ях кривдники поводяться агресивно щодо дружин внаслідок психологічної неврівноваженості та вживання алкоголю, у 18 – подружжя розлучене або перебуває у стадії розлучення, але проживає в одному помешканні та постійно конфліктує через нетерпимість одне до одного.

Слід зазначити, що в більшості випадків домашнього насильства не зафіксовано тілесних ушкоджень, здебільшого використовуються образи, погрози та приниження. Ураховуючи наявність ознак психологічного насильства виникають складнощі у визначенні особи правопорушника та особи потерпілої.

Як наслідок, 16 осіб подали до поліції зустрічні заяви щодо вчинення відносно них домашнього насильства, тобо ці особи є і кривдниками, і потерпілими одночасно.

Відносно 64 осіб домашнє насильство вчинялося неодноразово (27 разів братом щодо сестри через розподіл майна, 23 рази та 16 разів синами щодо матерів унаслідок вживання спиртного та інші), тому до Сумського районного управління поліції звернулися щодо розгляду питання вжиття більш дієвих заходів до кривдників, які вчиняють домашнє насильство систематично.

Усі постраждалі особи були ознайомлені з переліком закладів, якими надається медико-соціальна, психологічна, юридична та інші види допомоги, їх проінформовано про можливість тимчасового проживання в Комунальній установі «Центр матері та дитини» (вул. Г. Кондратьєва, б. 110) та Сумському обласному центрі соціально-психологічної допомоги (вул. Іллінська, буд. 51Г), де в умовах цілодобового стаціонару надаються безкоштовно соціально-педагогічні, психологічні, юридичні та інформаційні послуги.

Цей перелік постійно доповнюється, оновлюється у зв'язку зі зміною адрес та контактних даних суб'єктів взаємодії.

З метою організації та проведення спільних заходів з протидії домашньому насильству, удосконалення системи соціального захисту постраждалих осіб підписано меморандум із 13 суб'єктами взаємодії в рамках Проекту «Суми – місто безпечне для жінок та дівчат», що реалізується громадською організацією «Ліга сучасних жінок» за підтримки Уряду Канади.

ВИРІШИЛИ:

1. Узяти до відома інформацію голови координаційної ради координаційної ради Мотречко В.В. та заступника голови координаційної ради Бутової О.В. про стан домашнього насильства в Сумській міській територіальній громаді, актуальні проблеми при проведенні роботи з протидії цьому негативному явищу.

2. Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради:

- аналізувати стан та причини домашнього насильства в Сумській міській територіальній громаді та надавати інформацію з цих питань на засіданнях координаційної ради для визначення спільних заходів суб'єктів взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;

- надати членам координаційної ради перелік соціальних закладів, установ, громадських організацій, якими в Сумській міській територіальній громаді

надається допомога постраждалим від домашнього насильства відповідно до компетенції, оновлені та доопрацьовані на останню звітну дату.

2. СЛУХАЛИ:

Інспектора сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області Нагайцева Д.В., який доповів про роботу мобільної групи поліції з реагування на факти вчинення домашнього насильства.

З початку року було отримано 1 579 викликів, проте, підтверджено факти вчинення домашнього насильства лише у 682 із них. Станом на 01.10.2021 на обліку в поліції перебувало 528 осіб, в т.ч. 436 чоловіків, 91 жінка та 1 дитина.

З особами, які спричинили домашнє насильство, дільничними офіцерами поліції проведено профілактичні бесіди; їх офіційно попереджено про недопустимість таких дій, складено 644 протоколи про вчинення адміністративного правопорушення, із них: 471 – за ч. 1 ст. 173-2 КУпАП та 173 – за ч.2 – 126 КУпАП. Крім того, було внесено до ЄРДР 2 інформації за ст. 125 КК України та 26 – за ст. 126 – 1 КК України.

У разі присутності під час вчинення домашнього насильства неповнолітніх дітей інформація про дані факти працівниками поліції направляється до управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради. У поточному році направлено 52 такі повідомлення.

За результатами оцінки ризиків вчинення повторного насильства працівниками поліції у 592 випадках прийнято рішення щодо винесення термінового заборонного припису відносно кривдника, із них: з заборорою в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою – 592, із зобов'язанням залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи – 18, із заборорою на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи – 16.

Стан виконання кривдниками заходів, які містяться в термінових заборонних приписах, знаходиться на постійному контролі. У поточному році проведено 455 профілактичні бесіди з особами, які вчиняють домашнє насильство, та 617 заходів контролю за дотриманням вимог заходів тимчасового обмеження прав кривдника.

Усім постраждалим від домашнього насильства працівниками поліції надається інформація про можливість звернення до закладів та установ, якими надається допомога цій категорії осіб відповідно до компетенції; в т.ч.: організовано надання медичної допомоги 92 постраждалим особам.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома інформацію інспектора сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області Нагайцева Д.В. про роботу мобільної групи поліції з реагування на факти вчинення домашнього насильства.

2. Сектору протидії домашньому насильству відділу превенції Сумського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Сумській області:

- у разі виявлення підозри вчинення домашнього насильства та після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки з урахуванням результатів оцінки ризиків інформувати департамент соціального захисту

населення Сумської міської ради не пізніше однієї доби за допомогою телефонного зв'язку та електронної пошти із зазначенням у цих випадках постраждалих осіб, які потребують термінової допомоги та екстреного втручання;

- аналізувати стан застосування термінових заборонних приписів стосовно кривдників, виконання кривдниками заходів, які в них містяться, надавати інформацію з цих питань на засіданнях координаційної ради.

3. СЛУХАЛИ:

Директора Сумського міського центру соціальних служб Вертель М.Ю., яка проінформувала, що Сумський міський центр соціальних служб відноситься до загальних закладів підтримки постраждалих осіб і до повноважень установи належить:

- прийом та розгляд заяв від постраждалих осіб про отримання допомоги, зокрема, соціальних послуг для тих, хто перебуває у складних життєвих обставинах;

- інформування поліції та служби у справах дітей (якщо насильство здійснювалось щодо дитини);

- оцінка потреб постраждалих осіб;

- надання постраждалим вичерпної інформації про їхні права і можливості отримання ними допомоги;

- надання постраждалим соціальних послуг.

За звітний період до закладу надійшло 88 звернень від постраждалих від домашнього насильства, усім їм було надано соціальні послуги. Проведено оцінку потреб за місцем проживання 35 осіб, отримано інформаційно-консультативні послуги 41 особою, здійснюється соціальний супровід 5 осіб, представництво інтересів 2 осіб та соціальна профілактика 2 осіб. Взято на облік з приводу домашнього насильства 29 сімей та 4 дітей.

Фахівці центру здійснюють відвідування сім'ї, що передбачає візит до сім'ї (з попередженням чи без нього) з метою ознайомлення зі станом справ у сім'ї, у першу чергу – стану утримання, розвитку, виховання дітей. Під час відвідування сім'ї фахівці із соціальної роботи оцінюють потреби в наданні соціальних послуг, визначають методи соціальної роботи. Безпосередньо в центрі надається юридична допомога постраждалим особам, які потребують правової підтримки, та психологічні консультації, за якими, звертаються жінки щодо власного емоційного стану, або щодо дитини, яка стала свідком здійснення насильства в сім'ї.

З особами, які опинилися в складних життєвих обставинах, проводиться інформаційно-профілактична робота щодо попередження насильства, отримання знань, як його розпізнати, де отримати допомогу, яка настає відповідальність за вчинення протиправних дій.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 824 було затверджено положення про спеціалізовану службу первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Така консультативна служба може бути створена на базі центрів соціальних служб. На сьогодні підготовлено проект рішення Сумської міської ради про створення такої служби. Вона не буде окремою юридичною особою, а буде як спеціалізоване формування при центрі. Створення служби не потребує додаткових видатків із міського бюджету, послуги будуть надавати штатні працівники центру.

Відповідно до проєктів рішень Сумської міської ради «Про передачу на баланс Сумському міському центру соціальних служб приміщення за адресою: м. Суми, вул. Котляревського, буд. 2/7 для створення притулку» та «Про прогноз бюджету Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки» Сумському міському центру соціальних служб на 2022 рік виділено 200,0 тис. грн. на виготовлення проєктно-кошторисної документації для проведення капітального ремонту приміщення за цією адресою та створення притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома інформацію директора Сумського міського центру соціальних служб Вертель М.Ю. про захист осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок домашнього насильства.

4. СЛУХАЛИ:

Заступника начальника управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Павленка В.І. який повідомив про заходи, з протидії жорстокому поводженню з дітьми, реагування на випадки насильства над ними.

Погіршення епідеміологічного оточення спричинило збільшення кількості дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Домінуюча причина - ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків та відсутність реальної міри покарання.

З метою раннього виявлення дітей, які перебувають у групі ризику, управлінням «Служба у справах дітей» Сумської міської ради спільно з відділом ювенальної превенції Сумського відділу поліції (м. Суми) ГУНП України в Сумській області було проведено профілактичний рейд у нічний час. Дітей, які б перебували місті в нічний час без супроводу дорослих, не виявлено.

Також було проведено 8 рейдів «Сім'я» (обстежено 81 родину), під час яких виявлено 2 дітей, щодо яких було вжито крайні заходи соціально – правового характеру - влаштовано до центру реабілітації.

З початку року перевірено умови проживання дітей у 252 сім'ях. За ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків направлено до суду 14 позовних заяв щодо позбавлення батьків батьківських прав, з 21 дитиною, яку засуджено за вчинення кримінальних правопорушень, проводиться індивідуальна робота.

Наразі на обліку в управлінні перебуває 53 дитини, які опинились у складних життєвих обставинах, 37 із яких взято на облік у звітному періоді, 1 дитина перебуває на обліку як така, що зазнала домашнього насильства.

У цих дітей 8 направлено до Сумського центру соціально-психологічної реабілітації дітей області, 6 – до родини патронатного вихователя та 7 – до КНП Сумської обласної ради Сумський обласний будинок дитини.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома інформацію заступника начальника управління «Служба у справах дітей» Сумської міської ради Павленка В.І. про протидію жорстокому поводженню з дітьми, реагування на випадки насильства над дітьми.

5. СЛУХАЛИ:

Директора Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Трошечко В.В., яка проінформувала, що одним із завдань

центру є юридична допомога постраждалим від домашнього насильства. Така допомога здійснюється за різними напрямками, у т.ч. надання юридичних консультацій, вторинної правової допомоги для представництва інтересів у судах, проведення правопросвітницьких заходів на тему домашнього насильства та протидії його вчиненню.

У 2021 році надійшло 151 звернення, із них: 135 – про надання юридичної консультації та 16 - вторинної правової допомоги. Фахівці уважно вислуховували постраждалих осіб, надавали юридичну консультацію щодо захисту їх прав, пояснювали, як потрібно вчиняти в цій ситуації, куди звертатися, як у подальшому себе захищати. Вторинна правова допомога полягала в наданні адвоката для представництва інтересів у судах постраждалої особи у справах про видачу обмежувального припису щодо кривдника та представництво постраждалих осіб у справах про притягнення до відповідальності кривдників.

Кваліфіковану правову консультацію можна отримати зателефонувавши на Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги 0 800 213 103 або надіславши повідомлення в месенджер Фейсбук-сторінки системи безоплатної правової допомоги, публічний чат Телеграм-каналу «Безоплатна правова допомога», приватний чат системи безоплатної правової допомоги у Телеграм або Вайбер, а також через мобільний застосунок «Безоплатна правова допомога».

Для отримання безоплатної вторинної допомоги, зокрема, і представництво інтересів у судах, постраждала особа повинна звернутися до центру з таким пакетом документів: копія паспорта або іншого документа, що посвідчує особу та реєстраційний номер облікової картки платника податків; один із документів, що підтверджує належність постраждалих осіб до суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу (це може бути: витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, у якому міститься інформація про вчинення злочину, пов'язаного з насильством; талон-повідомлення про вчинення кримінального правопорушення кривдником щодо цієї постраждалої особи, виданий уповноваженим підрозділом органу Національної поліції; копія протоколу або постанови про вчинення адміністративного правопорушення кривдником щодо постраждалої особи, термінового заборонного припису, заяв до суду або рішень суду про видачу або подовження обмежувального припису стосовно кривдника).

Після пред'явлення таких документів постраждала особа подає звернення до центру про надання безоплатної вторинної правової допомоги. Протягом 10 днів (у практиці 3 – 5 днів) видається наказ про надання їй такої допомоги та доручення адвокату на представництво інтересів у судах, у т.ч. у справах про видачу обмежувального припису щодо кривдника та притягнення його до відповідальності.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома інформацію директора Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Трошечко В.В. про юридичну допомогу постраждалим від домашнього насильства.

6. СЛУХАЛИ:

Заступника голови координаційної ради Бутову О.В., яка звернула увагу на те, що з 25 листопада по 10 грудня проводиться щорічна Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства», яка охоплює такі знакові дати: Міжнародний день

боротьби з ліквідації насильства над жінками (25 листопада), Всесвітній день боротьби з рабством (2 грудня), Міжнародний день прав людини (10 грудня).

Тож членам координаційної ради пропонується приєднатися до цієї акції шляхом проведення заходів, поширення інформації та організації перегляду відеоматеріалів із відповідної тематики.

Міністерством соціальної політики України за підтримки Міжнародних громадських організацій виготовлено низку дуже цікавих відеоматеріалів.

Департаментом соціального захисту населення Сумської міської ради підготовлено збірку із цих матеріалів, яку й буде запропоновано членам координаційної ради для поширення під час акції.

Серед них онлайн проєкт «HeForShe University Tour», спрямований на створення вільного від дискримінації і сексизму середовища; серія з 5 відеороликів «Спровокувала» з підвищення обізнаності щодо гендерно-зумовленого насильства та гендерних стереотипів («Насильство – це злочин. Зателефонуй в поліцію», «Домагання – це не комплімент», «Переслідування – це не кохання», «Жінка – не тільки «берегиня», «Не існує «дівчачих» чи «хлопчачих» видів спорту»); серія із 15 молодіжних роликів «Бийся як дівчина», які пояснюють різні прояви насильства та пропонують варіанти самозахисту, та інших.

Виступили:

Заступник голови Сумської обласної громадської організації «Смайл» Сахно К.С., яка повідомила про те, що студентами Сумського державного університету планується проведення онлайн-марафону з протидії домашньому насильству, до якого пропонується приєднатися членам координаційної ради.

ВИРІШИЛИ:

1. Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради направити суб'єктам взаємодії у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми відеоматеріали з відповідної тематики, виготовлені Міністерством соціальної політики України за підтримки Міжнародних громадських організацій.

2. Запропонувати Сумській обласній громадській організації «Смайл» спрямувати суб'єктів взаємодії у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми за посиланням на онлайн-марафон для участі в ньому.

3. Членам координаційної ради:

- у термін до 13 грудня 2021 року надати до департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради для узагальнення інформацію про заходи з популяризації сімейних цінностей, протидії домашньому насильству та торгівлі людьми, які проводилися під час Всеукраїнської щорічної акції «16 днів проти насильства».

Голова координаційної ради

В.В. Мотречко

Секретар координаційної ради

І.А. Галат